

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus
Nominis Tertii**

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

III. Ordo proceßionalis pompæ in hac Translatione observatus, & quædam
eam secuta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

beat Canonicoꝝ & Cleri ad divinum officium concinendum. Atque hac norare jurabit, quia sæpius inframentio fit spatium inter duos Choros, quod est sub umbilico fornicis principalis istic ubi olim assurgebat angustus in quadrum tholus, qui postea corruit nec unquam restitutus fuit, sed continuatus est fornicus, per ruinam talem hians, quo fit ut supra ipsum constructum rectum aequaliter planum sit

totum quam lata extenditur media ecclesie navis. Ipsam augustissimam fabricam ichnographiam videre qui volet, adeat librum Ferdinandi de la Torre Tarfan, ubi ea erit incisa oculis exponitur ad melius concipiendum situm triumphalis machina, infra quoque in imagine proponenda, quæ ex adverso portæ majoris inter hanc & chororum media stabat, secundum ecclesie intercolumniâ occupant;

CAPUT III.

Ordo processionalis pompæ in hac translatione servatus, & quædam eam secuta.

Quomodo nunc porro tota pompa processerit, iidem qui supra auctores nobis declarant his fere verbis. Sic comparatis, uti dictum est, omnibus, processit D. Archiepiscopus, vestitus Pontificaliter, ad inchoandum Missam: quæ quoniam congruere debebat celebritati, potissimum spectanti Imaginem Dominæ nostræ & Reliquias gloriosi Pontificis Leandri, placuit de Dominica potius quam de Requiem Officium fieri. Mox ac datum initium Missæ est, cœperunt progredi ex S. Michaelis Collegio Confraternitates successive omnes, pulcherrimo ordine, cum labaris facibusque, quæ supra quindecim mille numeratæ fuerunt; tanta reverentia & decencia, ut nec minima quidem (quod alias contingere solet) fuerit inter ipsas contentio. Proxime successerunt, secundum ætatem institutionis suæ, quotquot intra & extra civitatem sunt religiosorum Ordinum cœtus, nullo profus excepto, adeo ut præter eos qui ad generales Processiones convenire solent, adfuerint etiam Carthusiani & Hieronymiani, tam qui in Domo Pulchri-aspectus, quam qui ad S. Isidori in campis degunt; Monachi item gloriosi Patriarchæ Benedicti,

Re-

Optimo ordine procedere cœperunt

Religiosi sanctissimæ Trinitatis, & sanctissimus Ordo Societatis Jesu; omnes numero mille quingenti.

cum ferulis Reliquiarum, 25 Tertio loco sequebantur Religiosi & Fratres S. Jacobi, medium ferentes corpus sui Magistri, cui succollabant Equites ejusdem habitus cum suis palliis & insigniis. Tum Parochiales Crucès viginti quinque, agmen ducente Cruce Metropolitanæ ecclesiæ, quam sequebatur & comitabatur Canonicus D. Ludovicus Pontius, in habitu Subdiaconi, cum Clero & Capellanis plus quam sexcentis, secum habentibus feretra ornatissima septem, in quibus gestabantur spectabiliores ejusdem ecclesiæ Reliquiæ, grandibus argenteis lipsanothecis inclusæ, cum candelabris ad singulos angulos argenteis cereisque ardentibus, succollantibus ad singula feretra Capellanis quatuor, Dalmaticas pretiosas indutis.

Et corpore S. Leandri, 26 His proximi gradiebantur primum Capellani & Vicenarii ipsius ecclesiæ, tum Universitas Beneficiorum Parochialium cum suo Abbate, deinde Canonici S. Salvatoris, ac denique Capitulares ipsi, omnes chorales cappas albas induti: inter quos portabatur ornatissimum feretrum, cum arca in modum tumbæ composita, pallioque pretioso instrata, continente corpus S. Leandri; & desuper grandem ejusdem ex argento statuam, ad humanæ mensuræ modum, cui caput Sancti includebatur: quod quidem feretrum sub umbella speciosa deportabatur à Beneficiatis. Post hanc arcam ferebatur Deiparæ parva imago eburnea, quæ fuerat in capsâ Sancti Regis inventa: ferebatur autem perquam devote & reverentur inter manus Rationarii. Ab hac, intervallo modico gestabatur in grandi feretro imago ejusdem Deiparæ, à Regibus cognominata, induta vestem conspersam monilibus pretiosissimis, & habens in capite coronam auream, quæ ipsiusmet Sancti Regis fuerat, sub umbella argenteis hastilibus quatuor sustentur.

item Marianis imaginibus duabus,

sustentata, tota holoserici rubei, opere phrygionico acupicti, cum insignibus ecclesiæ: ipsam vero imaginem gestabant humeris Regii Capellani capellæ ipsius.

27 Tum succedebant Dignitates ecclesiæ, cappas *has sequitur* & mitras induti, interque eos Crux Archiepiscopa- *Archiepiscopus,* lis, pone sequente Archiepiscopo in Pontificalibus, & cum eo Clerus atque Capitulum. Post hos ibat sanctæ Inquisitionis Tribunal, ipsi scilicet Inquisito- *Inquisitio,* res, eorumque Advocatus Fiscalis & Satellitii sum- *Universitas,* mus Præfectus, Secretarii ac Judices Fisci cum cete- *Magistratus,* ris Officialibus; Universitas Doctorum ac Magistro- rum, in forma consueta, cum Bedellis argenteas clavas gestantibus: tum Prior & Consules Domus Contractuum, Judicesque & ministri eodem spectantes; ac postremo cranium, Capitulum ejusdem civitatis cum Nobilioribus atque Equitibus, omnes cum facibus ardentibus, præcedentibus eosdem Scep- trigeris suis, atque post eos Juratis: simulque pro- cedebant symphoniaci publici, sub directione Vexilli- feri Majoris: atque inter hos portabantur corpora duorum Infantium & Mariæ Padiliæ, deinde corpus Alphonsi Regis, ac denique matris ejus Reginæ Beatrix, succollantibus viginti quatuor ex Equestri or- dine nobilibus viris.

28 Vexillum postea Regium, cum quo hæc civi- *cum vexi-* tas recepta à Mauris est, efferebat D. Joannes de *lo,* Sandoval, frater Marchionis Deniæ & Archiepisco- pi consobrinus, vestitus habitu ex acupictura argen- tea, & stipatus clavigeris quatuor, sagum rubeum argenteis laminis ad humeros tectum gestantibus. Mox succedebat prænominatus Civitatis Assistens D. *gladius,* Comes Villariensis, effereus sancti Regis gladium, inter quatuor Feciales seu Reges-armorum, suæ pro- fessionis habitum indutos. Postremo omnium fere- batur à Titularibus Dominis corpus sancti Regis, umbellam gestantibus eorumdem filiis fratribusve, &

p sub-

*Ex corpore
S. Ferdi-
nandi,*

subsequente Audientia regia, sic ut agmen clauderet illius Regens: de post cuius tergum usque ad corpus Magistri, longo utrimque ordine, tegebant pompam & arcebant turbam satellites Justitiæ ac Fraternitatis; nec deerant certis locis admixti tubicines musicaque omnis generis instrumenta, cum cantoribus & symphonicis.

*per plateas
speciose or-
natas.*

29 Hunc in modum ducta est pompa per omnes illas plateas, per quas solet in festo Corporis Christi sanctissimum Sacramentum circumgestari; fueruntque illæ die isto quam opulentissime exornatæ, dispositis etiam per opportuna loca triumphalibus arcubus novæ ac curiosæ inventionis. Cumque ad ecclesiam majorem, eo quo exierat ordine, redivisset processio; rursus in suo pegmate collocata sunt corpora, eo quo nocte præcedenti steterant situ; imagines vero in capella; Reliquiæ autem ceteræ relictæ sunt ad conditoria sua. Ab eodemque die & hora vesperarum, usque in diem Lunæ sequentem, pulsatæ sunt viginti quatuor turre majoris campanæ; ad oblectamentum aurium singulare, propter harmonicam earum inter se consonantiam: atque ita finita est diei istius festivitas.

*Coram iis-
dem, 15 Junii
eodem
reversis,*

30 Postero mane die xv Junii, redierunt ad ecclesiam Tribunal Inquisitionis, Magistratus Civitatis, Audientia Regia, Contractationis Curia, Titulares Domini, omnes lugubribus induti: quos mox secuta Universitas est, Equitesque ac Fratres S. Jacobi, ingressi per Portam ecclesiæ quæ Picta cognominatur, per quam etiam egressa ingressaque pridie processio fuerat. Venerunt autem ad eam præcise horam, qua expectabantur ab Archiepiscopo & Capitulo, & eadem quæ pridie loca occuparunt. Ingressus etiam cum suis centum bipenniferis Præfectus major Satellitii, eosdem circum pegma disposuit. Tum apertæ valvæ omnes sunt, & populo concurrenti permissus accessus ad ecclesiam. Adfuerunt etiam

etiam, sicut antea, religiosi Ordines, seque partiti sunt per assignatas cuique capellas, ubi singuli recitarunt Officium defunctorum cum Missa, ceram sic autem praebente Civitate: in choro autem symphoniaci omnes exorsi quam solennissime sunt idem Officium, Missam de Requiem Pontifaciliter canente Archiepiscopo: secutaque est oratio, quam pronuntiavit insignis concionator ex Ordine S. Dominici P. Mag. Joannes de Spinosa.

31 Tum processionaliter egrediens Capitulum, cum cereis ardentibus circumvit per templum, secum ferens imagines Deiparae & corpus gloriosi Praesulis Isidori, subsequente eos Archiepiscopo; cui successerunt Inquisitionis sacrae, Universitatis, Contractationis, & Civitatis Officiales primarii superius expressi. Post Juratos autem ferebatur vexillum Civitatis à D. Ferdinando de Solís: deinde Equites S. Jacobi sustulerunt corpus sui Magistri, Viginti-quatuor-viris aliisque nobilibus alia Regalia corpora similiter accipientibus. Sequēbatur Assistens Hispalensis cum gladio, & D. Joannes de Sandoval cum vexillo Regio, & Proceres titulares cum corpore sancti Regis, pompam claudente Audientia Regia. Ita deventum est ad capellam Regiam, super cujus principem aram collocatae sunt imagines Beatissimae Virginis cum corpore S. Leandri; atque ad ejusdem arae utrumque latus, quatuor corpora, Infantium scilicet, Mariae Padiliae, & Magistri, infra duos arcus, ad eum finem fabricatos, & divite panno convestitos. Ad gradus altaris stabat marmoreus tumulus, panno aureo instratus: intra quem collocata sunt corpora sancti Regis, Reginae Beatricis, & filii eorum Alphonsti; apertis tamen prius capsis, ut ea sub cautione publicae fidei, manu Notariali mox signatae, Comes Assistens traderet Capellano Majori: cui etiam, sub similis fidei testimonio authentico, sanctus Gladius traditus est. Quibus peractis symphoniaci

*Officia sacra
nobria in-
struuntur,*

*Et corpora
inferuntur
in novam
capellam.*

niaci extulerunt Responsorium, & Archiepiscopus subjecit orationem pro Defunctis.

corpus ante
S. Ferdinan-
di in mar-
moreum
tumulum,
pariter
translatum:

32 *Hactenus breviori relatione Morgadus, prolixiori Spinosa; tumulus autem ille marmoreus, in quo una cum sancti Regis corpore, usque dum propria tumba conficeretur, posita sunt Beatricis atque Alphonfi corpora, venerabilia illa quidem, haud tamen religioso Sanctorum cultu prosequenda, non erat novus; sed idem ille antiquus, in quo ante jacuerat Sancti Regis corpus, in quatuor lateribus inscriptum habens Epitaphium, totidem linguis, Latina scilicet, Arabica, Hebraica & Castellana: errant enim qui Arabicas litteras pro Graecis acceperunt. Epitaphii illius tenor Latinus talis à Zuniga exhibetur: Hic jacet Illustrissimus Rex Ferrandus, Castellae, Toleti, Legionis, Galleciae, Sevilie, Cordubae, Jaeni, constantissimus, justissimus, strenuissimus, decentissimus, liberalissimus; in timore & servitio Dei efficacissimus: qui contrivit & exterminavit penitus hostium suorum proterviam, qui sublimavit & exaltavit omnes amicos suos, qui civitatem Hispalensem (que caput est & metropolis totius Hispanie) de manibus eripuit Paganorum, & cultui restituit Christiano: ubi solvens naturae debitum transmigravit, ultima die Maji, anno ab Incarnatione Domini cto. cc. lxi.*

ejus epita-
phium,

Et titulus
jam inde ab
an. 1575
paratus.

33 *Capella nova, fabricata in capite totius ecclesiae, inter Sanctarum Petri & Pauli collateralia sacella, descriptionem architectonicam legere qui volet, Zunigam adeat, minutim singula explicantem ad an. 1575, quo ceptum est hujus Translationis negotium tractari, & adeo certo absolvendum sperabatur, ut jam tum fuerit sculptus hic titulus: Ferdinando III. cum clarissima Beatrice ejus conjugae, & Alphonso Regi eorum filio, ex humiliori sacello translatis, anno ab eterne salutis exordio MDLXXV, curantibus Duce Virginis Sodalibus. Sed variis intervenientibus causis differenda Translatio fuit, nec ante praenotatum annum MDLXXIX res peragi potuit; conclusa autem illa est per authenticum Actum restitutionis facta*

facte per Comitem Assistentem, de Corporibus & aliis omnibus sibi ab ecclesia conceditis; quod instrumentum totum describit Zuniga pag. 557 & sequentibus.

34 Postmodum, sed non exprimitur quando, corpora Beatricis & Alphonfi, collocata sunt intra proprias tum-^{Seperatim}bas ad utrumque Regis Sancti latus; sic tamen ut hujus^{postea pos-}tumulus illorum tumulis eminentior, esset; itaque manserunt totis centum annis, usque dum anno MDCLXXIX, de mandato sua Majestatis, translata fuerunt intra duos loculos, ad latus capelle regie excavatos: ubi nova eis epitaphia, litteris ex aere fustis, super marmoram tabulam posita sunt, cum propriis super unoquoque coronis, Imperiali super Alphonfi, Regia supra Beatricis tumulo. Reliqua (uti mihi responsum a Deputatis Capitularibus est) jam inde à principio fuerunt, suntque etiam nunc, à sacro S. Ferdinandi tumulo remota notabili intervallo, intra Pantheon, quod appellant regale, ad quod per porticus quasdam intratur; ita ut nec minima quidem apparentia sit, quod alius iis habitus honor sit quam pure civilis & regis personis conveniens.

35 Postquam autem duo, que supra dixi, Regia corpora longius remota fuerunt ab eo, cui soli religiosior honor debeatur; supra ipsam hujus tumbam erectum est conopæum panni aurei, cum imagine sculpta; per quam intelligeretur, ejus quem ipsa representabat ibi corpus esse: adnititurque altari, ad quod dicuntur Missæ votivæ de Sancto. Iamque ex mandato sue Majestatis per varios Commissarios pluries tractatum est, de modo collocandi ipsum sanctum corpus multo propius ad Imaginem Deiparæ, quam vocant Regum: resque eo hodie adducta est (quemadmodum huc scri-^{novus cultus}beatur ex parte Capituli mense Novembri anni MDC-^{tumba san-}^{cti Regis}^{additur.}LXXI) ut propediem discernenda videatur constructio argenteæ capse, ponende supra altare Domine nostre Regum dictæ, ad cujus pedes semper aptavit Sanctus consistere. Novissime autem negotium istud commissum fuit Regenti Audientia Regie civitatis Hispalensis, ut quam primum executioni mandetur; & hunc in finem Majestas

sua Regia designavit quadam jura civitatis predictæ, quæ decenissime transigantur omnia, remanente nihilominus juxta ipsum sepulcrum altari, quod diximus, cum Statua Sancti. Cum vero hæc parata fuerint, occasio dabitur novæ solemnitati, post eam qua curata fuit, cum primum anno MDCLXXI sancti Regis festum, tot seculorum usu probatum, præhabita Sedis Apostolica sententia, instauratum fuit, sicut infra pluribus dicendum veniet.

CAPUT IV.

Miracula recentiora ex Summario Processuum Romæ impresso: ac primum in Gabriele Perez ejusque familia.

36
Ad causam
canoniza-
tionis hæc
etate regi
ceptam.

Scriptorem antiquum miraculorum, Capite primo relatorum, audivimus exoptulante de Hispanensium ingratitude, quod novum in Ferdinando Patronum nacti talemque Advocatum, necdum pro eo canonizando supplicationem misissent. Hæc cum vulgari lingua in libro *Flos-Sanctorum* dicto passim ab omnibus legerentur, non potuerunt non acriter pungere devotos ac generosos animos: effectum tamen suo currit diu stimulus iste, & primo negotium hoc etate nostra curari cepit, regnante Philippo IV Hispaniarum Rege, & Urbano VIII Apostolicam Sedem obtinente, sub quo Alexander Mansionius Advocatus, anno MDCXXXVIII Romæ curavit imprimendum supplicem libellum oblatum Eminentissimis ac Reverendissimis DD. Cardinalibus sacre Congregationis Rituum, Proponente Antonio Card. Barberino, instante Serenissimo Rege Catholico, in causa Canonizationis servi Dei, gloriosissimi, invictissimi ac sancti Regis Ferdinandi III, Regis Castellæ & Legionis, eadem plane formâ, qua solent confici Relationes Auditorum sacre Rote, quales sepe in aliis similibus causis allegavimus, cum Summario Processus.

Hæc